NORAKSTS
Lieta Nr.A42727409

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2011.gada 6.janvārī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Inga Putra,
piedaloties pieteicēja *J.P.* pārstāvim *T.Š.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu pēc *J.P.* pieteikuma par Rīgas pašvaldības policijas Ceļu policijas pārvaldes 2009.gada 19.februāra lēmuma Nr.D57/10/ZV036685/1 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pašvaldības policijas Ceļu policijas pārvaldes 2009.gada 19.februāra lēmumu Nr.D57/10/ZV036685/1 (turpmāk arī – Lēmums) atstāts negrozīts Rīgas pašvaldības policijas Ceļu policijas pārvaldes vecākās inspektores *I.P.* 2009.gada 6.janvāra lēmumu Nr.D57/10/ZV036685 (turpmāk arī – Sākotnējais lēmums).

No Lēmuma konstatējami šādi lietas apstākļi.

[1.1] 2009.gada 6.janvārī Rīgā, Doma laukumā 8, plkst.15.23 pašvaldības policijas inspektore konstatēja, ka transportlīdzekļa BMW, valsts reģistrācijas numurs */reģistrācijas numurs/*, vadītājs, vadot transportlīdzekli, nav ievērojis 415.ceļa zīmes „Gājēju un velosipēdu ceļš" prasības, par ko sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols Nr.ZV 036685 (turpmāk arī – Protokols). Protokolā norādīts, ka transportlīdzekļa vadītājs pārkāpis 2004.gada 29.jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr.571 „Ceļu satiksmes noteikumi" (turpmāk arī – CSN) 293.17.punkta nosacījumus. Pārkāpums kvalificēts pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk arī – LAPK) 149.^{29}panta otrās daļas. Pieteicējam piemērots naudas sods Ls 40 apmērā.

[1.2] Pārkāpuma fakts pierādīts ar administratīvā pārkāpuma lietā esošajiem materiāliem – Protokolu, pārkāpuma vietā un brīdī uzņemtajām fotogrāfijām, pieteicēja paskaidrojumiem.

[1.3] Par konkrēto pārkāpumu paredzēts tikai viens soda veids un apmērs – naudas sods Ls 40 apmērā, līdz ar to policijas darbiniekam nav jāvērtē naudas soda noteikšanas kritēriji atbilstoši LAPK 32.panta otrajai daļai. Pieņemot Lēmumu, ir ievēroti lietderības apsvērumi, un tas atbilst sabiedrības interesēm.

[2] Administratīvajā rajona tiesā saņemts *J.P.* pieteikums par Lēmuma atcelšanu. Pieteikumā norādīts, ka pašvaldības policija nevērtēja konkrētās lietas faktiskos apstākļus, kurus pieteicējs norādījis apstrīdēšanas iesniegumā, kopsakarā ar LAPK 17.pantu, bet Lēmumu pieņēma formāli. Šajā konkrētajā gadījumā pieteicējs ir atbrīvojams no soda, jo rīkojās galējās nepieciešamības stāvoklī. Pieteicējs bija spiests izdarīt pārkāpumu - virzīties uz priekšu, izvairoties no sadursmes, jo stāvvietā bija novietotas citas automašīnas un nebija iespējams veikt apgriešanās manevru vai braukt

atpakaļgaitā. Pārkāpums ir vairākkārt nenozīmīgāks salīdzinājumā ar iespējamo kaitējumu, ko pieteicējs būtu nodarījis citu autovadītāju transportlīdzekļiem.

[3] Rīgas pašvaldības policija (turpmāk arī – atbildētāja) rakstveida paskaidrojumos pieteikumu neatzīst pilnā apjomā, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem, kā arī vērš tiesas uzmanību uz to, ka lietā nav strīds par to, ka pieteicējs pārkāpis 415.ceļa zīmes prasības.

[4] Atbildētājas pārstāvis uz tiesas sēdi nebija ieradies. Tiesā saņemts iesniegums ar lūgumu izskatīt lietu bez atbildētājas pārstāvja klātbūtnes. Ņemot vērā, ka nepastāvēja Administratīvā procesa likuma 268. un 269.pantā norādītie šķēršļi lietas izskatīšanai, tiesa nolēma skatīt lietu bez atbildētāja pārstāvja klātbūtnes.

Pieteicēja pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu uzturēja uz pieteikumā norādītajiem pamatiem. Papildus paskaidroja, ka, tā kā ielas vienā pusē bija žogs, bet otrā vairākas automašīnas, pieteicējs izlēma iebraukt Doma laukumā, lai apgrieztos, jo iela bija pārāk šaura. Pieteicējs atzīst, ka izdarījis pārkāpumu, taču nav saucams pie atbildības, jo pārkāpums izdarīts galējās nepieciešamības apstākļos. Piebraucot pie Doma laukuma, pieteicējs ieraudzīja policijas ekipāžu. Viens no policistiem veica žestu ar roku, ko pieteicējs uztvēra kā atļauju veikt apgriešanos. Tas, ka pieteicējs veicis apgriešanās manevru, labi redzams no lietā esošajām fotogrāfijām. Doma laukumu pieteicēja nešķērsoja.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, pārbaudot lietas materiālus un noklausoties pieteicēja pārstāvja paskaidrojumus, atzīst, ka pieteikums nav pamatots un Lēmums atstājams negrozīts.

[6] Lēmums ir pieteicējam nelabvēlīgs administratīvais akts, kas pamatots ar CSN 293.17. punktu un LAPK 149.^{29}panta otro daļu.

CSN 293.17.punkts noteic, ka ceļa zīme Nr.415 „Gājēju un velosipēdu ceļš" norāda uz īpaša režīma zonas sākumu, pa kuru atļauts braukt tikai ar velosipēdiem, kā arī pārvietoties gājējiem.

LAPK 149.^{29}panta otrā daļa *(redakcijā, kas bija spēkā pārkāpuma konstatēšanas brīdī)* noteic, ka par prasības neizpildīšanu, kura noteikta ar 415.ceļa zīmi (..), uzliek naudas sodu transportlīdzekļa vadītājam četrdesmit latu apmērā.

No minētajām tiesību normām secināms, ka persona ir saucama pie atbildības, ja ir pierādīts, ka tā ar transportlīdzekli ir pārvietojusies 415.zīmes darbības zonā, kur transportlīdzekļu kustība ir aizliegta.

No lietas materiāliem un pieteicēja pārstāvja paskaidrojumiem secināms, ka lietā nav strīda par to, ka pieteicēja transportlīdzeklis atradās Protokolā norādītajā vietā un laikā un iebrauca teritorijā, kas paredzēta tikai gājējiem un velosipēdistiem. Pieteicējs atzīst, ka ir izdarījis administratīvo pārkāpumu, jo nav ievērojis 415.ceļa zīmes prasības.

[7] Pieteicējs norāda, ka pārkāpumu izdarījis galējās nepieciešamības stāvoklī. Saskaņā ar LAPK 17.pantu pieteicējs nav saucams pie administratīvās atbildības.

LAPK 17.pants noteic, ka pie administratīvās atbildības nav saucama persona, kaut arī tā izdarījusi šajā kodeksā vai citos normatīvajos aktos, kas nosaka administratīvo atbildību par administratīvajiem pārkāpumiem, paredzētu darbību, ja tā rīkojusies galējās nepieciešamības stāvoklī, tas ir, lai novērstu briesmas, kas draud valsts vai sabiedriskajai kārtībai, īpašumam, pilsoņu tiesībām un brīvībām, noteiktajai

pārvaldes kārtībai, ja šīs briesmas konkrētajos apstākļos nav bijis iespējams novērst ar citiem līdzekļiem un ja nodarītais kaitējums ir mazāks nekā novērstais.

Pieteicējs norāda, ka rīkojies galējās nepieciešamības stāvoklī, tas ir, lai novērstu briesmas, kas draud citu transportlīdzekļu īpašumam.

Līdz ar to lietā ir strīds par to, vai ir pamats atzīt, ka pieteicējs izdarījis administratīvo pārkāpumu galējās nepieciešamības stāvoklī, kas izslēdz administratīvo atbildību.

[8] Vecrīga ir Rīgas pilsētas kultūrvēsturiskais cents. Kaut arī transportlīdzekļi Vecrīgā var brīvi iebraukt, transportlīdzekļu kustība Vecrīgā ir ļoti ierobežota. Šādā situācijā katra transportlīdzekļa vadītāja pienākums ir veltīt īpašu uzmanību Vecrīgā uzstādītajām ceļa zīmēm.

Tiesa nepiekrīt pieteicēja LAPK 17.panta interpretācijai. Tiesas ieskatā pieteicēja norādītie pārkāpuma izdarīšanas apstākļi nav atzīstami par tādiem, kuros persona, izdarot pārkāpumu, būtu rīkojusies galējās nepieciešamības stāvoklī.

Krimināltiesību doktrīnā, kuras atziņas tiesas ieskatā ir piemērojamas arī administratīvo pārkāpumu lietās, ņemot vērā šo lietu cieši saistīto raksturu, ir norādīts: „ja tiek konstatēts, ka draudošo kaitējumu var novērst ar citiem līdzekļiem, proti, neradot citu kaitējumu kādām ar likumu aizsargātām interesēm, tad nav pamata atzīt, ka persona ir atradusies galējās nepieciešamības stāvoklī" (*Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Krimināllikuma zinātniski praktiskais komentārs. 1.grāmata. Vispārīgā daļa. Rīga: AFS, 2007, 127.lpp*). Tādējādi administratīvo pārkāpumu var atzīt par veiktu galējās nepieciešamības stāvoklī tikai tad, ja tas ir bijis nepieciešams, lai novērstu apdraudējumu citām, svarīgākām interesēm, proti, ja nav bijis iespējams apdraudējumu novērst citā veidā, kas nepārkāpj kādas ar likumu aizsargātas intereses.

Transportlīdzekļa vadītājam, novietojot transportlīdzekli stāvēšanai, ir to jānovieto tādā attālumā no blakus esošajiem transportlīdzekļiem, lai vēlāk nebūtu šķēršļu izbraukt no stāvvietas. Pieteicējs norāda, ka, novietojot transportlīdzekli, priekšā citu mašīnu nebija, taču, kad pieteicējs vēlējies braukt prom, priekšā jau bija cits transportlīdzeklis, kas liedza veikt apgriešanās manevru.

Tiesas ieskatā pieteicējam nebija nekādu šķēršļu transportlīdzekli apgriezt braukšanai pretējā virzienā jau pirms transportlīdzekļa novietošanas stāvēšanai, ja tajā brīdī stāvvieta nebija pilna un tāds manevrs bija izpildāms viegli. Turklāt no lietas fotogrāfijām redzams, ka transportlīdzekļu atrašanās vieta pirms Domu laukuma nav tik šaura, lai transportlīdzekļa vadītājs tāda platuma ceļā nevarētu apgriezt transportlīdzekli braukšanai pretējā virzienā, kā apgalvo pieteicējs. Vecrīgā lielākoties visas ielas, pa kurām ir atļauts braukt transportlīdzekļiem, ir tik šauras, ka tajās apgriezties var tikai vairākkārt veicot turpgaitas un atpakaļgaitas manevrus. Tādā veidā ir iespējams apgriezt transportlīdzekli arī fotogrāfijās redzamajā vietā.

Tiesai nav šaubu par to, ka pieteicējs varēja vadīt transportlīdzekli arī tā, lai neapdraudētu citu vadītāju transportlīdzekļus un neizdarītu administratīvo pārkāpumu. Ar savu rīcību, pārkāpjot 415.zīmes prasības, pieteicējas ir apdraudējis gājējus un velosipēdistus.

Ņemot vērā to, ka tiesa neatzīst pieteicēja prettiesisko rīcību par tādu, kas izdarīta galējās nepieciešamība apstākļos, nav pamata pieteicēju atbrīvot no administratīvas atbildības.

[9] Šādā situācijā ir apsverama iespēja piemērot LAPK 21.pantu (pārkāpuma atzīšana par maznozīmīgu).

Taču no LAPK 21.panta otrās daļas redzams, ka likumdevējs ceļu satiksmē paredzējis par maznozīmīgu atzīt tikai tādu pārkāpumu, par kuru naudas sods nepārsniedz 30 latus, un, ja pārkāpums neapdraud citus ceļu satiksmes dalībniekus vai viņu mantu.

Kā jau iepriekš spriedumā konstatēts, par pieteicēja izdarīto pārkāpumu likumdevējs paredzējis nauda sodu Ls 40 apmērā, turklāt pieteicējs ar savu pārkāpumu ir pieļāvis apdraudējumu citiem ceļu satiksmes dalībniekiem. Līdz ar to konkrētajā lietā LAPK 21.pants nav piemērojams.

[10] LAPK 149.^{29}panta otrās daļas sankcija paredz, ka par šajā tiesību normā paredzēto pārkāpumu transportlīdzekļa vadītājam uzliek naudas sodu Ls 40 apmērā.

LAPK 149.^{29}panta otrās daļa ir imperatīva tiesību norma, saskaņā ar kuru amatpersonai nav piešķirta rīcības brīvība lemt par personas sodīšanu vai nesodīšanu, vai lēmuma saturu.

Arī Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ir iepriekš norādījis, ja likumdevējs ir pieņēmis imperatīvu normu, saskaņā ar kuru ir izdodams obligātais administratīvais akts, tad likumdevējs jau sākotnēji ir izvērtējis sabiedrības un atsevišķas personas tiesiskās intereses, kā rezultātā pieņemta norma, kas noteic, ka, pastāvot konkrētiem faktiskajiem apstākļiem, izdodams obligātais administratīvais akts, kas nav saistīts ar īpašu tā izdošanas vai satura lietderības apsvērumu izvērtēšanu.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka atbildētājai, konstatējot pārkāpumu, ir jāizdod administratīvais akts par pieteicējas saukšanu pie administratīvās atbildības, piemērojot tiesību normā paredzēto sankciju – naudas sodu Ls 40 apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu, 289. – 291.pantu un Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 286.panta pirmās daļas 1.punktu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

atstāt negrozītu Rīgas pašvaldības policijas Ceļu policijas pārvaldes 2009.gada 19.februāra lēmumu Nr.D57/10/ZV036685/1 (2009.gada 6.janvāra Administratīvā pārkāpuma protokols ZV Nr.036685), bet *J.P.*, personas kods */personas kods/*, pieteikumu **noraidīt**.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese (paraksts) I.Putra

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas

tiesnese_____ I.Putra
Rīgā, 2011.gada 6.janvārī